

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2008/52/EB

2008 m. gegužės 21 d.

dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 61 straipsnio c punktą ir 67 straipsnio 5 dalies antrą įtrauką,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,veikdami Sutarties 251 straipsnyje nustatyta tvarka ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) Bendrija nustatė sau tikslą išsaugoti ir plėtoti laisvės, saugumo bei teisingumo erdvę, kurioje būtų užtikrintas laisvas asmenų judėjimas. Šiuo tikslu Bendrija, *inter alia*, turi patvirtinti teismų bendradarbiavimo civilinėse bylose priemonės, kurios būtinos tinkamam vidaus rinkos veikimui užtikrinti.
- (2) Teisės kreiptis į teismus principas yra pamatinis, o siekdama sudaryti geresnes teisės kreiptis į teismus sąlygas 1999 m. spalio 15–16 d. Tamperės Europos Vadovų Taryba paragino valstybes nares sukurti alternatyvias neteismines procedūras.
- (3) 2000 m. gegužės mėn. Taryba priėmė Išvadas dėl civilinės ir komercinės teisės ginčų alternatyvių sprendimo būdų, kuriose nurodyta, kad pagrindinių šios srities principų nustatymas yra esminis žingsnis, užtikrinantis neteisminių procedūrų, reikalingų sprendžiant ginčus civilinėse ir komercinėse bylose, išvystymą ir veikimą, kad taip būtų supaprastinta ir sustiprinta teisė kreiptis į teismus.
- (4) 2002 m. balandžio mėn. Komisija pateikė žaliąją knygą dėl civilinės ir komercinės teisės ginčų alternatyvių sprendimo būdų, kuria apibendrinama esama alternatyvių ginčų sprendimo būdų padėtis Europos Sąjungoje ir inicijuojamos plataus masto konsultacijos su valstybėmis narėmis bei suinteresuotomis šalimis dėl priemonių skatinti mediacijos naudojimą.
- (5) Europos Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės sukūrimo politikoje numatytas tikslas užtikrinti geresnį teisės kreiptis į teismus įgyvendinimą turėtų apimti teisminius ir neteisminius ginčų sprendimo būdus. Ši direktyva turėtų užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, pirmiausia kiek tai susiję su mediacijos paslaugų užtikrinimu.
- (6) Mediacija gali būti ekonomiškai efektyvus ir greitas neteisminis ginčų sprendimo būdas civilinėse ir komercinėse bylose, naudojant šalių poreikiams pritaikytus procesus. Mediacijos būdu pasiektų susitarimų paprastai labiau laikomasi savanoriškai ir jie labiau padeda išsaugoti draugiškus bei tvarius šalių santykius. Šie privalumai ypač išryškėja situacijose, kurioms būdingi tarptautiniai elementai.
- (7) Siekiant toliau skatinti mediacijos naudojimą ir užtikrinti, kad ją naudojančios šalys būtų tikros dėl iš anksto žinomos teisinės tvarkos, būtina priimti pagrindinius teisės aktus, visų pirma reglamentuojančius pagrindinius civilinio proceso aspektus.
- (8) Šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos tik mediacijai tarptautiniuose ginčiuose, tačiau jokia būdu neturėtų būti draudžiama valstybėms narėms taikyti tokių nuostatų ir vidaus mediacijos procesams.
- (9) Ši direktyva jokia būdu neturėtų užkirsti kelio mediacijos procese naudoti šiuolaikines ryšių technologijas.

⁽¹⁾ OL C 286, 2005 11 17, p. 1.⁽²⁾ 2007 m. kovo 29 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 27 E, 2008 1 31, p. 129), 2008 m. vasario 28 d. Tarybos bendroji pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).

- (10) Ši direktyva turėtų būti taikoma procesams, kuriuose dvi ar daugiau tarptautinio ginčo šalių savanoriškai siekia taikiai išspręsti ginčą padedant mediatoriui. Ji turėtų būti taikoma civilinėms ir komercinėms byloms. Tačiau ji neturėtų būti taikoma teisėms ir pareigoms, dėl kurių pačios šalys negali spręsti pagal atitinkamą taikytiną teisę. Tokios teisės ir pareigos yra ypač dažnos šeimos teisėje ir darbo teisėje.
- (11) Ši direktyva neturėtų būti taikoma ikisutartinėms deryboms ar teismo pobūdžio procesams, pavyzdžiui, tam tikroms teismo taikinimo procedūroms, vartotojų skundų nagrinėjimo schemoms, arbitražui ir ekspertų skyrimui ar formalias rekomendacijas teikiančių asmenų ar institucijų administruojamiems procesams, nepriklausomai nuo to, ar jie sukuria teisinę pareigą dėl ginčo sprendimo.
- (12) Ši direktyva turėtų būti taikoma tais atvejais, kai teismas nukreipia šalis ginčą spręsti mediacijos būdu, arba kai mediacija numatyta nacionalinėje teisėje. Be to, jei pagal nacionalinę teisę mediatoriumi gali būti teisėjas, ši direktyva turėtų būti taikoma ir mediacijai, kurią vykdo teisėjas, kuris neatsakingas už jokių teismo procesus, susijusius su ginčo dalyku ar dalykais. Tačiau ši direktyva neturėtų būti taikoma sprendžiančio teismo ar teisėjo pastangoms taikiai išspręsti ginčą teismo proceso metu ar atvejais, kai sprendžiantis teismas ar teisėjas prašo kompetentingo asmens pagalbos ar patarimo.
- (13) Šioje direktyvoje numatyta mediacija turėtų būti savanoriškas procesas – šalys pačios vadovautų procesui ir galėtų jį organizuoti kaip nori bei nutraukti bet kuriuo metu. Tačiau pagal nacionalinę teisę teismai turėtų galėti nustatyti mediacijos proceso terminus. Be to, visais tinkamais atvejais teismai turėtų galėti atkreipti šalių dėmesį į mediacijos galimybę.
- (14) Jokia šios direktyvos nuostata neturėtų riboti galimybių nacionalinės teisės aktuose numatyti privalomo mediacijos naudojimo ar taikyti paskatas arba sankcijas, jei tokie teisės aktai neužkerta kelio šalims pasinaudoti savo teise kreiptis į teismus. Taip pat jokia šios direktyvos nuostata neturėtų daryti poveikio esamoms saviregulavimu grindžiamoms mediacijos sistemoms tiek, kiek jos reglamentuoja aspektus, kurių neapima ši direktyva.
- (15) Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą šioje direktyvoje reikėtų nurodyti, kokia data būtų tinkama nustatyti, ar ginčas, kurį šalys stengiasi išspręsti mediacijos būdu, yra tarptautinis ginčas. Nesant rašytinio susitarimo turėtų būti laikoma, kad šalys susitaria naudoti mediaciją tuomet, kai jos imasi konkrečių veiksmų mediacijos procesui pradėti.
- (16) Siekdamas būtino abipusio pasitikėjimo dėl konfidencialumo, poveikio apribojimų ir senaties terminams bei mediacijos būdu pasiektų susitarimų pripažinimo ir privalomo vykdymo, valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis turėtų skatinti mediatorių mokymą ir veiksmingų mediacijos paslaugų teikimo kokybės kontrolės mechanizmų įdiegimą.
- (17) Valstybės narės turėtų apibrėžti tokius mechanizmus, pagal kuriuos būtų galima naudotis rinkos priemonėmis grindžiamais sprendimais, ir iš jų neturėtų būti reikalaujama numatyti finansavimo šiam tikslui. Šiais mechanizmais turėtų būti siekiama išsaugoti mediacijos proceso lankstumą ir šalių autonomiškumą bei užtikrinti, kad mediacija būtų vykdoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai. Mediatoriai turėtų būti informuoti, kad egzistuoja Europos mediatorių elgesio kodeksas, su kuriuo visuomenė taip pat turėtų galimybę susipažinti internete.
- (18) Vartotojų apsaugos srityje Komisija priėmė rekomendaciją⁽¹⁾, nustatančią būtiniausius kokybės kriterijus, kuriuos savo klientams turėtų siūlyti neteisminės institucijos, visų šalių sutikimu dalyvaujančios sprendžiant vartotojų ginčus. Visi mediatoriai arba organizacijos, kuriems taikoma ta rekomendacija, turėtų būti skatinami laikytis joje numatytų principų. Siekdama sudaryti geresnes sąlygas informacijos apie tokias institucijas sklaidimui Komisija turėtų sukurti neteisminių sistemų, kurias valstybės narės laiko atitinkančiomis tos rekomendacijos principus, duomenų bazę.
- (19) Mediacija neturėtų būti laikoma blogesne alternatyva už teismo procesus dėl to, kad mediacijos būdu pasiektų susitarimų laikymasis priklauso nuo šalių geros valios. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad mediacijos būdu pasiekto rašytinio susitarimo šalims jų susitarimo turinys galėtų būti pripažintas privalomai vykdomu. Valstybė narė turėtų galėti atsisakyti pripažinti susitarimą privalomai vykdomu tik tuo atveju, jeigu jo turinys prieštarauja jos teisei, įskaitant jos tarptautinę privatinę teisę, arba jeigu jos teisėje nenumatytas to konkretaus susitarimo turinio privalomas vykdymas. Taip galėtų atsitikti tuo atveju, jeigu susitarime nustatytos pareigos dėl jos pobūdžio neįmanoma privalomai įvykdyti.

(¹) 2001 m. balandžio 4 d. Komisijos rekomendacija 2001/310/EB dėl principų, kuriais vadovaujasi neteisminės institucijos, sprendžiamos vartotojų ginčus susitarimo būdu (OL L 109, 2001 4 19, p. 56).

- (20) Mediacijos būdu pasiekto susitarimo, pripažinto privalomai vykdomu valstybėje narėje, turinys kitoje valstybėje narėje turėtų būti pripažintas ir paskelbtas privalomai vykdomu laikantis taikytinos Bendrijos ar nacionalinės teisės. Tai galėtų būti daroma, pavyzdžiui, remiantis 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo ⁽¹⁾ ar 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo ⁽²⁾.
- (21) Reglamente (EB) Nr. 2201/2003 konkrečiai numatyta, jog siekiant, kad šalių sudaryti susitarimai būtų privalomai vykdomi kitoje valstybėje narėje, tokie susitarimai turi būti privalomai vykdomi valstybėje narėje, kurioje jie sudaryti. Todėl, jei šeimos teisės byloje mediacijos būdu pasiektas susitarimas nėra privalomai vykdomas valstybėje narėje, kurioje jis buvo sudarytas ir kurioje buvo pateiktas prašymas dėl jo pripažinimo privalomai vykdomu, ši direktyva neturėtų skatinti šalių vengti tos valstybės narės teisės pripažįstant jų susitarimą privalomai vykdomu kitoje valstybėje narėje.
- (22) Ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių taisyklėms dėl mediacijos būdu pasiektų susitarimų privalomo vykdymo.
- (23) Mediacijos procese svarbus konfidencialumas, todėl šioje direktyvoje turėtų būti numatytas mažiausias civilinio proceso teisės normų, numatančių, kaip apsaugoti mediacijos konfidencialumą tolesniuose civiliniuose ir komerciniuose teismo procesuose ar arbitražo metu, suderinamumo lygis.
- (24) Siekiant paskatinti šalis naudotis mediacija valstybės narės turėtų užtikrinti, kad jų apribojimų ir senaties terminams taikomos taisyklės neužkirstų kelio šalims kreiptis į teismą ar arbitražą, jei mediacijos pastangos nebūtų sėkmingos. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad šis rezultatas būtų pasiektas, nors šia direktyva ir nederinamos nacionalinės apribojimų ir senaties terminams taikomos taisyklės. Šia direktyva neturėtų būti daromas poveikis tarptautinių susitarimų nuostatų dėl apribojimų ir senaties terminų, kurias įgyvendina valstybės narės, pavyzdžiui, transporto teisės srityje, taikymui.
- (25) Valstybės narės turėtų skatinti teikti visuomenei informaciją apie tai, kaip kreiptis į mediatorius ir organizacijas, teikiančias mediacijos paslaugas. Jos taip pat turėtų skatinti praktikuojančius teisininkus informuoti savo klientus apie mediacijos galimybę.
- (26) Laikantis Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ⁽³⁾ 34 punkto, valstybės narės savo pačių ir Bendrijos interesais skatinamos parengti savo lenteles, kuriose kiek įmanoma būtų parodomas šios direktyvos ir jos perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikimas, bei jas viešai paskelbti.
- (27) Šia direktyva siekiama skatinti pagrindines teises ir atsižvelgiama į principus, pripažįstamus visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.
- (28) Kadangi šios direktyvos tikslo valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl veiksmo masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Bendrijos lygmeniu, laikydamasi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Bendrija gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama tai, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti.
- (29) Pagal Protokolo dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos Bendrijos steigimo sutarties, 3 straipsnį Jungtinė Karalystė ir Airija pateikė pranešimą apie jų pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą.
- (30) Pagal Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą, dėl to ji nėra jai privaloma ar taikoma,

⁽¹⁾ OL L 12, 2001 1 16, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 1791/2006 (OL L 363, 2006 12 20, p. 1).

⁽²⁾ OL L 338, 2003 12 23, p. 1. Reglamentas su pakeitimais, padarytais Reglamentu (EB) Nr. 2116/2004 (OL L 367, 2004 12 14, p. 1).

⁽³⁾ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šios direktyvos tikslas – sudaryti geresnes alternatyvaus ginčų sprendimo galimybes ir propaguoti taikų ginčų sprendimą skatinant naudotis mediacija bei užtikrinant subalansuotą mediacijos ir teismo proceso ryšį.
2. Ši direktyva taikoma civilinėms ir komercinėms byloms tarptautinių ginčų atveju, išskyrus teises ir pareigas, kuriomis šalys pačios negali disponuoti pagal atitinkamą taikytiną teisę. Visų pirma ši direktyva netaikoma mokesčių, muitų ar administracinėms byloms, arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdančią valstybės įgaliojimus („*acta iure imperii*“).
3. Šioje direktyvoje sąvoka „valstybė narė“ reiškia valstybes nares, išskyrus Daniją.

2 straipsnis

Tarptautiniai ginčai

1. Šioje direktyvoje tarptautinis ginčas – ginčas, kai bent vienos iš ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei bet kurios kitos ginčo šalies valstybėje narėje tą dieną, kurią:
 - a) šalys susitaria naudotis mediacija kilus ginčui;
 - b) teismas nurodo naudotis mediacija;
 - c) pagal nacionalinę teisę kyla pareiga naudotis mediacija; ar
 - d) taikant 5 straipsnį šalys paraginamos naudotis mediacija.
2. Nepaisant 1 dalies, taikant 7 ir 8 straipsnius tarptautinis ginčas taip pat yra ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusio mediacijos proceso inicijuojami teismo procesai ar arbitražas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė 1 dalies a, b ar c punktuose nurodytą dieną.
3. Taikant 1 ir 2 dalis, gyvenamoji vieta ar buveinė nustatoma pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 59 ir 60 straipsnius.

3 straipsnis

Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamos šios sąvokų apibrėžtys:

- a) mediacija – struktūrinis procesas, neatsižvelgiant į tai, kaip jis pavadintas ar nurodytas, kai dvi ar daugiau ginčo šalių savanoriškai stengiasi pačios susitarti dėl jų ginčo sprendimo padedant mediatoriui. Šis procesas gali būti inicijuotas šalių arba pasiūlytas ar nurodytas pradėti teismo, arba numatytas pagal valstybės narės teisę.

Jis apima mediaciją, vykdomą teisėjo, kuris neatsakingas už jokių su tuo ginču susijusių teismo procesą. Ši sąvoka neapima ginčą nagrinėjančio teismo ar teisėjo pastangų išspręsti ginčą dėl to ginčo vykstančio teismo proceso metu;

- b) mediatorius – trečiasis asmuo, kurio prašoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai vykdyti mediaciją, neatsižvelgiant į jo statusą arba profesiją atitinkamoje valstybėje narėje ir į tai, kaip šis trečiasis asmuo buvo paskirtas ar paprašytas vykdyti mediaciją.

4 straipsnis

Mediacijos kokybės užtikrinimas

1. Valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis skatina mediatorių ir mediacijos paslaugas teikiančių organizacijų savanoriškų elgesio kodeksų rengimą ir jų laikymąsi bei kitus veiksmingus mediacijos paslaugų teikimo kokybės kontrolės mechanizmus.
2. Valstybės narės skatina pirminį ir tolesnį mediatorių mokymą siekiant užtikrinti, kad mediacija ginčo šalių atžvilgiu būtų vykdoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai.

5 straipsnis

Pasinaudojimas mediacija

1. Teismas, kuriam pateikta byla, prirėikus ir atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, gali paraginti ginčo šalis pasinaudoti mediacija ginčui išspręsti. Teismas taip pat gali paraginti šalis dalyvauti informaciniuose posėdžiuose dėl naudojimosi mediacija, jei tokie posėdžiai rengiami ir juose dalyvauti paprasta.

2. Šia direktyva nedaromas poveikis nacionalinės teisės aktams, kuriuose nustatyta, kad mediacija yra privaloma, arba kuriais taikomos su mediacija susijusios paskatos arba sankcijos, tiek prieš prasidedant teismo procesui, tiek jam jau prasidėjus, jeigu šie teisės aktai neužkerta kelio ginčo šalims pasinaudoti teise kreiptis į teismą.

6 straipsnis

Mediacijos būdu pasiektų susitarimų privalomas vykdymas

1. Valstybės narės užtikrina, kad ginčo šalys arba viena ginčo šalis, gavusi aiškų kitų šalių sutikimą, turėtų galimybę prašyti mediacijos būdu pasiektą rašytinio susitarimo turinį pripažinti privalomai vykdomu. Tokio susitarimo turinys tampa privalomai vykdomu, išskyrus atitinkamus atvejus, kai susitarimo turinys prieštarauja valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas, teisei arba tos valstybės narės teisėje nenumatytas jo privalomas vykdymas.

2. Susitarimo turinį teismas ar kita kompetentinga institucija gali pripažinti privalomai vykdomu nutartimi ar sprendimu arba autentišku dokumentu pagal valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas, teisę.

3. Valstybės narės praneša Komisijai, kurie teismai arba kitos valdžios institucijos yra kompetentingi priimti prašymus pagal 1 ir 2 dalis.

4. Nei viena šio straipsnio nuostata nedaro įtakos taisyklėms, kurios taikomos susitarimo, tapusio privalomai vykdomu pagal šio straipsnio 1 dalį, pripažinimui ir privalomam vykdymui kitoje valstybėje narėje.

7 straipsnis

Mediacijos konfidencialumas

1. Atsižvelgiant į tai, kad mediacija turi vykti konfidencialiai, valstybės narės užtikrina, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys susitaria kitaip, kad nei mediatoriai, nei mediacijos procesą administruojantys asmenys nebūtų įpareigojami civiliniuose ir komerciniuose teismo procesuose ir arbitražo metu teikti įrodymų dėl informacijos, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su mediacijos procesu, išskyrus šiuos atvejus:

a) tai būtina dėl viršenybę turinčių atitinkamos valstybės narės viešosios politikos interesų, visų pirma kai reikia užtikrinti vaikų geriausių interesų apsaugą arba išvengti fizinės ar psichologinės žalos asmeniui; arba

b) kai atskleisti mediacijos būdu pasiektą susitarimo turinį būtina, kad tas susitarimas būtų įgyvendintas ar privalomai vykdomas.

2. Nei viena 1 dalies nuostata neužkerta kelio valstybėms narėms imtis griežtesnių priemonių mediacijos konfidencialumui apsaugoti.

8 straipsnis

Mediacijos poveikis apribojimų ir senaties terminams

1. Valstybės narės užtikrina, kad šalims, kurios siekiamos išspręsti ginčą pasirenka mediaciją, dėl mediacijos proceso metu pasibaigusiu apribojimų ir senaties terminų nebūtų užkertamas kelias vėliau pradėti su tuo ginču susijusį teismo procesą ar kreiptis į arbitražą.

2. Šio straipsnio 1 dalimi nedaromas poveikis tarptautinių susitarimų, kurių šalimis yra valstybės narės, nuostatų dėl apribojimų ir senaties terminų taikymui.

9 straipsnis

Informacija visuomenei

Valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis skatina, kad visuomenei būtų prieinama informacija, visų pirma internete, apie galimybes kreiptis į mediatorius ir organizacijas, teikiančias mediacijos paslaugas.

10 straipsnis

Informacija apie kompetentingus teismus ir institucijas

Komisija visomis tinkamomis priemonėmis viešai skelbia informaciją apie kompetentingus teismus ar institucijas, kuriuos valstybės narės jai nurodo pagal 6 straipsnio 3 dalį.

11 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2016 m. gegužės 21 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ataskaitą apie šios direktyvos taikymą. Šioje ataskaitoje aptariama mediacijos raida Europos Sąjungoje ir šios direktyvos poveikis valstybėse narėse. Prireikus prie ataskaitos pridedami pasiūlymai dėl šios direktyvos pataisų.

12 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus, reglamentus ir administracines nuostatas, kurie, įsigalioję iki 2011 m. gegužės 21 d., įgyvendina šią direktyvą, išskyrus 10 straipsnį, kurio įgyvendinimo data – ne vėliau kaip 2010 m. lapkričio 21 d. Jos nedelsdamos apie tai praneša Komisijai.

Valstybėms narėms tvirtinant šias priemones, jose daroma nuoroda į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės perduoda Komisijai pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų, kurias jos priima šios direktyvos taikymo srityje, tekstą.

13 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

14 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre, 2008 m. gegužės 21 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
H.-G. PÖTTERING

Tarybos vardu
Pirmininkas
J. LENARČIČ